

Provinciale Staten

Clustercode	RMT	Uw kenmerk	-
Ons kenmerk	DOC-00962360	Maastricht	25 augustus 2026
Bijlage(n)	-	Verzonden	25 augustus 2026

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake implementatie Omgevingswet

Geachte Staten,

In de Motie 3038 (gewijzigd) Monitoring Implementatie Omgevingswet, d.d. 15 december 2023 hebben uw Staten ons college opgeroepen om -kort gezegd- te monitoren hoe het gaat met de implementatie van de Omgevingswet, wat de effecten hiervan zijn, welke problemen er hierbij ontstaan en wat hiervan de gevolgen zijn en hierover periodiek aan uw Staten te rapporteren.

Aangezien de Omgevingswet een veelomvattend landelijke wetgeving met een grote impact op de samenleving is, wordt de werking ervan door het Ministerie van BZK gemonitord en wordt die monitoring en de werking van de wet jaarlijks geëvalueerd door een daartoe ingestelde onafhankelijke evaluatiecommissie. Omwille van de efficiëntie baseren wij de informatie aan uw Staten op de rapportage van de landelijke commissie.

De onafhankelijke landelijke commissie evalueert de Omgevingswet. De evaluatie moet duidelijk maken hoe de Omgevingswet in de praktijk uitpakt en of de beoogde doelen worden bereikt.

De evaluatie startte in 2024 en duurt 5 jaar. In 2029 wordt afgesloten met een eindevaluatie. De commissie brengt jaarlijks een rapport uit om te controleren of de doelen van de wet worden gehaald.

Voor de interbestuurlijke afstemming is een begeleidingscommissie ingericht met vertegenwoordigers vanuit het ministerie van BZK, andere departementen, de koepels, het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en de Evaluatiecommissie.

De commissie brengt de feiten in beeld over de werking van de instrumenten van de Omgevingswet en doet kwalitatief onderzoek naar de verbeterdoelen en de uitvoeringsprincipes. Daartoe voert zij eigen evaluatieonderzoeken uit en gebruikt data uit de Monitor Werking Omgevingswet. Informatie haalt zij op via een eigen gebruikersraad, een expertnetwerk en maatschappelijke organisaties.

Voor de jaarlijkse rapportages zet de commissie waar nodig enquêtes uit bij het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. De enquête richt zich zowel op ambtenaren als bestuurders om vanuit verschillende perspectieven de werking van de Omgevingswet te toetsen. Waar mogelijk kan de enquête ook worden verbreed naar initiatiefnemers.

Om de algemene consensus over de wet in beeld te brengen voert de commissie een media-analyse uit.

Op 24 februari jl. heeft de Evaluatiecommissie Omgevingswet haar evaluatierapport met betrekking tot de werking van de Omgevingswet over het jaar 2025 gepubliceerd getiteld “Werk aan de winkel, tweede reflectierapport Omgevingswet”.

Het rapport is door de Minister van BZK op 10 maart jl. aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstuk TK 33118-319). Het gehele rapport met twee onderliggende deelonderzoeken is gepubliceerd op Rijksoverheid.nl (www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet/evaluatie-omgevingswet).

De kernboodschap van de Evaluatiecommissie is samengevat de volgende:

De mogelijkheden van de kerninstrumenten van de Omgevingswet zijn dit jaar meer benut, met onder meer actualisaties van omgevingsvisies, inhoudelijke omgevingsplanwijzigingen en vaststelling van (ontwerp-)programma's. De omgevingsvergunning voor een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (hierna: BOPA) blijft een populair instrument van de Omgevingswet voor de gemeenten. (Dat is ook onze ervaring in Limburg.) Het vooroverleg heeft meer structuur gekregen dankzij het werken met Intaketafels en Omgevingstafels. Er zijn goede voorbeelden van regionaal samenwerken aan de implementatie van de Omgevingswet en overheden doen ervaringen op met het ‘anders werken’ onder de Omgevingswet.

Toch gaat het lang niet op alle fronten de goede kant op. De evaluatiecommissie maakt zich grote zorgen om de samenhangende benadering van de leefomgeving. Juist deze zorg om (het gebrek aan) samenhang vormde een belangrijke aanleiding voor de fundamentele herziening van het omgevingsrecht. Het verbeteren daarvan is uiteindelijk een van de vier verbeterdoelen (naast het bevorderen van inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak, het bieden van maatwerk en het bevorderen van snellere, betere besluitvorming) van de Omgevingswet geworden, vanuit de gedachte dat dit leidt tot een betere kwaliteit van de leefomgeving.

Op basis van de berichten tot nu toe is de commissie er geenszins gerust op dat de samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving onder de Omgevingswet van de grond komt. De commissie constateert dat in vergelijking met vorig jaar de druk op de beoogde samenhangende benadering van de leefomgeving is opgelopen. Het zogeheten ‘confettikanon’ – het vaker binnenkomen van losse vergunningaanvragen bij bevoegde gezagen voor één locatie – heeft zelfs een tegengestelde werking, met meer versnippering. Verder maken de vele projecten die ook in 2025 via een BOPA worden vergund, het moeilijk om de samenhangende ontwikkeling van de leefomgeving te bewaken.

Wat betreft het confettikanon kan de werkwijze zich komende jaren nog uitkristalliseren, hetgeen de druk op de samenhang deels kan verlagen. Daarom is het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen voor de omgang met losse vergunningaanvragen van groot belang, aldus de commissie.

De commissie constateert voorts een achterblijvende toepassing van instrumenten in lijn met de beleidscyclus. Een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is de beleidscyclus: een cyclisch model met verschillende stappen van beleidsontwikkeling, beleidsdoorwerking, uitvoering en terugkoppeling, dat draait om de continue zorg voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. In het afgelopen jaar is gebleken dat de toepassing van sommige instrumenten in lijn met deze beleidscyclus achterblijft. Zo signaleert de commissie dat de opgave van de transitie van het omgevingsplan bij veel gemeenten langzaam gaat. De taak is dermate complex en omvattend dat het de vraag is of de deadline van 1 januari 2032 in alle gemeenten wordt gehaald. Ook is in het afgelopen jaar het gebruik van instrumenten buiten de Omgevingswet om doorgegaan. Dat verkleint de (her-)kenbaarheid van (de status van) beleidsdocumenten zowel bij de overheid zelf als in de samenleving. Goed voorbeeld hiervan is de “Nota Ruimte” van het Rijk, in plaats van een “Nationale Omgevingsvisie”. Bovendien kunnen relevante procedures daarbij (onbedoeld) over het hoofd worden gezien.

Tot slot signaleert de commissie dat er het afgelopen jaar meer ervaring is opgedaan met participatie onder de Omgevingswet, maar dat vooral bij vroegtijdige participatie bij een omgevingsvergunning teleurstelling op de loer ligt.

Vanuit de genoemde knelpunten beveelt de commissie aan om tijdige transitie van omgevingsplannen te borgen; bij voorkeur instrumenten uit de Omgevingswet te gebruiken; de mogelijkheden van afwegingsruimte en maatwerk te verkennen en het doel van vroegtijdige participatie te verduidelijken.

Wat betreft het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO): er bestaat blijvend grote behoefte aan verbetering van het DSO en aan ondersteuning bij het gebruik ervan. De commissie constateert dat de behoefte aan verbetering van het DSO en ondersteuning onverminderd groot blijft. Het digitaal stelsel is hét fundament voor het bereiken van de verbeterdoelen van de wet, en zolang dat nog niet op orde is, kleurt dat het gehele oordeel over en het draagvlak voor de Omgevingswet.

Het beloofde systeem om met een “klik op de kaart” alle voor een locatie relevante regels in te kunnen zien werkt nog bepaald onvoldoende. Zo ontbreekt de mogelijkheid om de door gemeenten veelvuldig gebruikte BOPA-vergunningen in te zien. Het inzien van aanvragen voor een omgevingsvergunning is eveneens nog steeds niet mogelijk.

Tendens is bovendien dat bevoegde gezagen eigen systemen ontwikkelen om informatie aan burgers en bedrijven te verschaffen, zoals de Limburgse POLviewer waarmee de procedures en de inhoud van onze Limburgse POVI en de Omgevingsverordening eenvoudiger en beter toegankelijk zijn gemaakt en door onze inwoners beter kunnen worden gevolgd dan met het DSO.

De commissie benoemt voor Limburg geen specifieke onderdelen. Aangenomen mag worden dat onze provincie aansluit bij het landelijk beeld.

Vrijwel alle aandachtspunten van de Evaluatiecommissie hebben betrekking op onderwerpen die op Rijksniveau moeten worden opgepakt. Wij informeren uw Staten weer zodra het volgende evaluatierapport wordt gepubliceerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

M.L.M. (Michael) Theuns